[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 707

ਅਰੁਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2020 ਦਾ 250)

10 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਸੈਕਸ਼ਨ 482-ਗੈਰ ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਅਪਰਾਧ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1 ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 'ਫੇਰਸ' ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਿਆ - ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 5 ਲੱਖ-ਮਹਿਲਾ ਥਾਣੇ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ-ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ - ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 493, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਧਾਰਾ 3/4,1961 ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ - ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ-ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

u/s. 493, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 5 ਲੱਖ ਦਾਜ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ 1961 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 4,1961 ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 3, 4 ਅਤੇ 8 (2)-ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860-s.493.

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 493-ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ – "ਧੋਖਾ"-ਦਾ ਅਰਥ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਧੋਖਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-493.

ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 3 ਅਤੇ 4-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ 1.1 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 15,16][716 F-H; 717 A-B]

1.2 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪਾਠ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧੋਖੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18,20 ਅਤੇ 21][717 D-F; 718-G, H; 719-A]

1.3 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। 1 ਅਤੇ ਇਸ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 23-25][719 ਬੀ-ਐਚ]

1.4 ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲਾੜੇ ਜਾਂ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਤੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਓ

ਦਿਖਾਓ ਕਿ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 493 I.P.C ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29,31][721 ਸੀ-ਈ; 722-ਬੀ] ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 303: [2012] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 753; ਪਰਬਤਭਾਈ ਆਹਿਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 641: [2017] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 12; ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 466: [2014] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1012; ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ (2013) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 562: [2012] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1050 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰਾਵਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ U.P. (2004) 57 ALR 290; ਲਾਲ ਕਮਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ U.P. 2009 (3) ਏਡੀਜੇ 322 (ਐਸਸੀ)-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

2009 (3) ਏਡੀਜੇ 322 (ਐਸਸੀ) ਪੈਰਾ 2 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ [2012] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 753 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [2017] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 12 ਪੈਰਾ 13 [2014] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1012 ਪੈਰਾ 14 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2012] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1050 ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2020 ਦੇ 250.

24.11.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਯੂ/ਐਸ 482 ਨੰ. 2015 ਦੀ 20591.

ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਮਿਤ ਵਾਧਵਾ, ਹਰੀਓਮ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ, ਵਕੀਲ।

ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਤਿਆਗੀ, ਯੋਗੇਸ਼ ਪੀ., ਡੀ. ਰਾਏ, ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਾਂਤ ਦੂਬੇ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਚੀ ਸਿੰਘ, ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 24.11.2016 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ.) ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰਾਵਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਲ ਕਮਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. 3 ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਬੇਲੋੜੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਓ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੇ ਧਾਰਾ 493 I.P.C ਅਧੀਨ ਥਾਣਾ ਇੱਜ਼ਤ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰੇਲੀ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 2014 ਦੇ 431. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ-2 ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ-1 ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜਯੋਤੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ. 30 ਜੂਨ, 2013 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ-2 ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 21.07.2013 ਨੂੰ ਰਿੰਗ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ 19.11.2013 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ-2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ-2 ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਕਸਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜਯੋਤੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 'ਫੇਰਸ' ਦੀ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਲੈ ਗਿਆ। 16.08.2013 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ-2 ਨੇ ਜਯੋਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਹਿਲਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ

No.-2 ਦਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਰਕਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੜ੍ਹਕੀ ਨਾਲ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ.

4. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ-2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਏਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿਲਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ-2 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਿਲਾ ਥਾਣਾ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ-2 ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਗਭਗ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਨਵੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 10 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ।

8. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ' ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ 482 ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ.

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ " ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ".) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

10. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

11. ਧਾਰਾ 493 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹੋਵੇਗਾ।

12. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।4

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 320 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

B.S. ਜੋਸ਼ੀ, ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ, ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਜੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ B.S. ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ? ਜੋਸ਼ੀ, ਨਿਖਿਲ ਮਰਚੈਂਟ, ਮਨੋਜ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਜੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ।

ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

13. ਪਰਬਤਭਾਈ ਆਹਿਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ।5 ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈਃ

15. (i) "ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ ਧਾਰਾ 482 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ;

(ii) ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕੰਪਾਊਂਡ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਕੰਪਾਊਂਡੇਬਲ ਹੋਵੇ।

(iii) ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ;

(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; (i) ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ (ii) ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ;

(v) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਖਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(vi) ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਬੁਰਾਈ ਜਾਂ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀੜ੍ਹਤ ਜਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(vii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਭਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ;

(viii) ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਉੱਚਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ix) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(x) ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (viii) ਅਤੇ (ix)। ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਾਦਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਰਗੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਤੋਲਣਗੇ।

14. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਵਾਰਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਿਹਤਰ ਸਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਵਪਾਰਕ, ਵਿੱਤੀ, ਵਪਾਰਕ, ਭਾਈਵਾਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ ਤੇ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

17. ਅਗਲਾ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 493 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ "ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਹਿਵਾਸ। - - ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਜੋ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

19. ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਭਗਤ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ7 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਃ "ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ।

ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧੋਖੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਹਿਵਾਸ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਾਲਚ' ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਝੂਠੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-(ਏ) ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ. ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅਣਵਿਆਹੀ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

21. ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਐਲਾਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ।

22. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 493 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਭੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

23. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ "ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਅਕਸਰ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਭੜਕਾਇਆ ਕਿ ਸੰਬੰਧ ਅੰਤਮ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 'ਫੇਰਸ' ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਮੰਦਭਾਗੇ ਦਿਨ,., 16.08.2013 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1 ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁਭਾਇਆ ਅਤੇ ਭੜਕਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਈ ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

24. ਬਿਆਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਚੋਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 493 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਜਾਵੇਗਾ. ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀੜਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੀੜਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਧਾਰਾ 493 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹਨ, ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

25. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।
26. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਫੈਸਲਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ "ਸੈਕਸ਼ਨ 3-ਦਾਜ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ।— [1] ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾਜ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ [ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, [ਪੰਜ ਸਾਲ] ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

[(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ, (ਏ) ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ)

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; (ਅ) ਉਹ ਤੋਹਫ਼ੇ ਜੋ ਲਾੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ)

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲਾੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਲਾੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਅਜਿਹੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ-ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲਾੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਲਾੜ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਕੋਈ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

28. ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈਃ

"ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਬਾਰਾਤ ਘਰ ਓਮ ਲਾਅਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਗਾਊਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। 20, 000/- ਪਰ ਅਰੁਣ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ। 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦਿਖਾਈ। ਪਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੂਰੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ... "

29. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲਾੜੇ ਜਾਂ ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਦਾਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਾਜ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 493 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਇਹ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਫਿੱਟ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ।

31. ਸਾਡੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 493 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler